

IV.

**Umístění bez souhlasu a vážně míněný nesouhlas
(pro sociální pracovníky a opatrovníky na obci)****ANOTACE:**

Někdy je nutné poskytnout pomoc osobám, které již neví, co potřebují, příp. ví, co nechtějí a přestože trpí, neuvědomují si důsledky svého jednání (odmítání, neléčení se, osamění bez podpory). Podněty přichází od spoluobčanů, od lékařů nebo od samotných pracovníků na obci.

Tito lidé často trpí vysokou mírou závislosti na pomoci a je tedy vhodné řešit umístění (z pohledu osoby jde o pasivní vstup) do služby. Sociální služba tak může být jako záruka pomoci a to i proti vůli osoby. Tato záruka je ale jen kousíček od jejího protipólu (tzv. páchání dobra).

Vždy je nutné rozlišit, kdy je přednostní pomoci, než respektovat právo sebedestrukce. Kdy a kdo musí dělat pojistky, aby nedocházelo k nadměrnému omezení svobody toho, kdo sice pomoc potřebuje, ale nechce ji, nebo ji není schopen přijmout.

Je potřeba znát, jaká jsou pravidla této pomoci při vstupu do služby a při opouštění ze služby.

Jednotlivé role zúčastněných jsou různorodé. Je potřeba vědět, kdy a jak jedná pracovník služby, pracovník obce (ORP – dle § 91 odst. 6 ZSS), opatrovník (i veřejný), státní zástupce, soudce, lékař.

Umístění bez souhlasu, případně držení ve službě je na hraně trestního práva – omezení osobní svobody. V odůvodněných případech půjde o legální postup, ale musí být dodržena přísná pravidla, aby nedocházelo k poškození nejslabší osoby – nemocného/opatrovance.

CÍL SEMINÁŘE:

Seminář si klade za cíl objasnit účastníkovi právní aspekty pomoci osobě, která tuto pomoc odmítá, není schopná ji přijímat, případně si o ni říci, ale přesto ji nutně potřebuje. Díky příkladům a výkladu bude pracovník schopen rozlišit přístupy, kdy je a kdy není možné pomáhat (i nuceně). Pracovník by měl po semináři zvládnout i dokumentaci, která tato řešení provází (hlášení soudu, evidence, vyjádření). Pracovník sociálních služeb, pracovník obce, opatrovník (i veřejný) i pečující by měl být schopen rozlišit, kdy jde o souhlas, kdy jde o nesouhlas a co dělat ve chvílích, kdy není názor osoby znám/projevován. Měl by být schopen ještě více chránit zájmy slabší osoby, a to nejen po stránce sociální, ale i právní.

**ROLE OPATROVNÍKA, SOCIÁLNÍ SLUŽBY, RODINY A PRACOVNÍKA OBCE
S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ, KDYŽ TEN, CO POTŘEBUJE POMOC, ŘÍKÁ „NE“.**

Jak do služby bez souhlasu (příp. s odporem), jak ze služby, když chce ven a není to rozumné – jakou roli v tom hraje sociální pracovník obce, opatrovník a jakou sociální služba.

NÁPLŇ:

Rozdíl mezi svéprávností a schopností se rozhodovat

- rozdíl **mezi schopností sjednat** a ukončit smlouvu osoby s rozumovou vyspělostí, svéprávností, bez svéprávnosti, omezené ve svéprávnosti, pod opatrovnictvím, bez opatrovníka, s plnou mocí, s rodinou

Přijetí do služby bez souhlasu

- **identifikace občana, který potřebuje pomoc (role obce)**
- **jak jednat s osobou, která službu potřebuje, ale nechce ji využívat**
- jednání při přijetí do sociální služby, kdo za koho, kdy a co ujednává a podepisuje
- jaké pojistky je nutné učinit z pozice sociální služby, pracovníků obce s rozšířenou působností, opatrovníků (i veřejných), aby nebylo osobě ublíženo
- kdy je platná smlouva, a kdo si musí odpovědět „detenční“ otázky
- jaké podklady musí mít osoba, která podepisuje smlouvu za někoho, kdo už není schopen říci „ANO, chci službu“

Detence v sociálních službách – projevení vážně míněného nesouhlasu

- **jak poznat vážně míněný nesouhlas s pobytem ve službě**
- jak rozlišit nesouhlas a projev nemoci, „pruzení“, odpor, negaci
- role veřejného opatrovníka a rodiny při projevu nesouhlasu
- možnosti při projevení nesouhlasu
- **co, když osoba nemá po opuštění služby kam jít**
- **povinnosti pracovníků obce**

Řešení vážně míněného nesouhlasu

- rozdíly, když je osoba schopna jednat, když je pod opatrovnictvím a opatrovník chce/nechce situaci řešit, když zde není opatrovník
- jak může situaci řešit sám opatrovník, případně sám uživatel
- **co hrozí rodině a opatrovníkovi při neřešení nesouhlasu**
- jak situaci řešit v souladu se zákonem (z pozice sociální služby, pracovníků obce s rozšířenou působností, opatrovníků)
- jaká je **nutná dokumentace**, evidence po 1. 8. 2016 (účinnosti „detenční“ novely), k čemu nám může být užitečná
- **postupy a praxe při řízení bez souhlasu**

Oznámení soudu, metodika

- od kdy běží lhůty
- co je podstatou oznámení, **jak případ popsat a jak dlouho vést evidenci**
- co a proč se musí oznamovat soudu, a co hrozí, když se soudu neoznámí
- může se k řízení vyjádřit i někdo jiný (uživatel, zástupce, opatrovník, rodina, ombudsman, státní zástupce, služba)
- **dostupná metodika**

Trestněprávní rovina

- **může být pracovník, opatrovník, rodinný příslušník, zařízení trestně stíhán/o**
- **jaká je odpovědnost zúčastněných;** kontrola ze strany státního zastupitelství

Rozsudek soudu a opatření

- **možnosti soudního rozhodnutí a přezkumu držení v zařízení;** jaké závěry soud může učinit, co z nich vyčíst a jak postupovat; co když nám rozsudek nevyhovuje, můžeme osobu **pustit před zařízení a nechat ji tam** (umřít, ohrozit zdraví, nepomoci, nedohlížet)
- **povinnosti pracovníků obce po propuštění ze služby**
- **příklady z praxe**